

Operasyon: Mussolini

Selçuk Uygur

İstanbul, Kronik Kitap Yayınevi, 2020, 223 Sayfa, ISBN: 978-605-7635-69-3

Mücahit DEMİR*

Tanıtımını yaptığımız kitap *Görseller*, *Teşekkür*, *Giriş* ve *on bölüm* şeklinde kaleme alınmıştır. Kitap, giriş kısmı hariç dipnotlarla desteklenmiştir. Kitap hem akademik hem de roman tarzı bir çalışmadır. Akademik veriler doğrultusunda Mussolini'nin kurtarılması romanlaştırılarak akademik veriler ve dipnotların bunaltıcılığı azaltılmış ve okuyucuya sürükleyici bir olaylar örgüsü sunmuştur. *Görseller* başlığında kitap çerisinde kullanılan görsellerin dizini, *Teşekkür* başlığında eserin müellifinin teşekkürü, *Giriş* başlığında Polat Safi'nin eser hakkında genel bir değerlendirmesine yer verilmiştir. Safi ilk olarak II. Dünya savaşıma olan ilginin arttığını belirterek savaşın yenilgisini Almanya ve İtalya'da nasıl bir etkiye sahip olduğunu, bahsi geçen Mussolini'nin kurtarılma harekâtı olan Meşe Harekâtı'nı anlatan başka bir monografisi olmadığını ve bu eserin Türkçe literatür açısından önemli olduğunu vurgulamıştır. Ayrıca eserin II. Dünya savaşı son yıllarındaki hâkim taktikler ve stratejiler üzerine bilgi verdiğini de ileri sürmektedir. Safi bu operasyonda planörlerin ve paraşütçülerin ne kadar etkin bir biçimde kullanıldığını ve I. Dünya savaşıdan sonra Almanya'daki planörün gelişimi hakkında kısa bir bilgi de vermiştir. Ayrıca müellife göre eserin I. Dünya savaşı sırasında süregelen istihbarat ve casusluk faaliyetlerinin II. Dünya savaşıda da aynen devam ettiğini gösterdiğini belirtmektedir. Yine Almanların Brandenburg alayı İngilizlerin Özel harekât birliği ABD'nin Rangerlar birliği gibi devletlere ait özel kuvvetler tarafından yapılan operasyonlara değinilmiş ve bunların gayrinizamî kuvvet operasyonlarının paradoksal

---

* Milli Savunma Üniversitesi, Atatürk Stratejik Araştırmalar Enstitüsü, Harp Tarihi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi, demir.291993@gmail.com

biçimde düzenli bir hal almasına da değinmiştir. Meşe Harekâtı olarak bilinen ve Korgeneral Student ile paraşütcü Binbaşı Harald Mors tarafından planlanan uçar birlik harekâtı bu çerçevede değerdendiren müellif hava manevralarıyla desteklenen elit birliklerin taktik hedeflerin yanı sıra yüksek değerdli kişisel hedefler için kullanılabileceğini savunmaktadır. Müellif yapılan harekâta şans faktörünün de önemli olduğuna çeşitli örnekler vererek bu düşüncesini savunmaktadır. Polat Safi, eserin müellifinin Mihver devletlerin 2. Dünya savaşı deneyimini bu savaşın kırılma anlarından birini teşkil eden Meşe Harekâtı'nı canlı ve heyecanlı bir şekilde tasvir ettiğinin de altını çizmiştir.

Birinci bölüm *Duce Devriliyor* başlığıyla 25 Temmuz 1943 günü Mussolini'nin düşünceli bir durumda Hitler ile görüşmek için Fertre'ye geldiği belirtilmiş ve o anda İtalya'nın durumunun çok sıkıntılı olduğu doğudaki birçok sömürgesini kaybettiğini Stalingrad'da ve Tunus'ta kaybedilen personeller, Sicilya'nın işgal edilme olasılığı ve artık destek gelmezse ana karaya işgal girişiminde bulunulabileceği ve hatta 19 Temmuz'da Roma'nın ağır bombardıman yaşadığı bir dönem olduğuna değinilmiştir. Ülke içerisinde halkın galeyana geldiği ve artık bu savaştan vazgeçilmesi gerektiği ve halk ayaklanmaları, grev gibi faaliyetlerin başladığı anlatılmaktadır. Sadece İtalya'nın değil Macaristan, Romanya, Finlandiya ve İtalya'nın artık Almanya'dan bağımsız bir müstakil barış için girişimlerde bulunması gerektiği Mussolini'ye bildirilmiş olduğu belirtilmektedir. Mussolini'nin bu istekleri müttefik devletlerin çok ağır şartlar altında barışa yanaşmaları ve Almanlardan gelecek destek birliklerinin daha etkili bir barış görüşmesi için olanak sağlayacağı gerekçesiyle reddettiği vurgulanmıştır. Yapılan görüşmede Hitler'in baskın rolünden bahsedilmiş ve barış değil savaşa devam gibi Hitlerin istekleri ağır bastığı belirtilmiştir. Yapılan görüşmenin ardından Faşist Konsey'in toplandığı ve toplantı neticesinde yetkileri Kral III. Vittorio Emanuele'ye devredilmesi hususunda oylama yapıldığı anlatılmaktadır. Faşist Yüksek Konsey'in yaptığı oylama sonucunda çoğunlukla Duce için menfi olarak sonuç çıktığı Mussolini'nin ise bu duruma bilerek göz yumduğu anlatılmakta. Sebebi ise Mussolini'nin kendisine kimin muhalefet ettiğini öğrenmek istemesi ve hakkında çıkan bu menfi sonucu Hitlerlere karşı kullanmak istemesi olarak açıklanmıştır. Bu olaylardan sonra Duce, Japon Büyükelçi Shinrokuro Hidaka ile görüşerek Almanların Rusya ile müstakil bir anlaşma yapması gerektiği ve Berlin'e bir nota vererek İtalya'nın tüm ihtiyaçlarını karşılanması gerektiği aksi takdirde İtalya'nın savaştaki sorumluluğunu artık yerine getiremeyeceği konuşulmuş eğer böyle bir durum söz konusu olmazsa Duce bu müstakil barış hususunda ipleri ele alacağını söylediği belirtilmiştir. Duce eve gittiğinde karısı Donna Rachele, bu durum sonrası neden böyle bir oylamaya izin verdiğini sert bir dille eleştirdiğini ve Mussolini'nin ise eşine endişe etmemesi gerektiğini kralın kendisini görevden alması krala zarar vereceğini Faşist rejimin devrilmesi kralın monarşisini de kötü yönde etkileyeceğini, savaş kararına beraber imza attıklarını belirterek hala Faşist Konsey'in mevcut duruma bir etkisinin olmadığından bahsettiği ifade edilmiştir. Haftalık olarak devlet işleri hakkında rutin toplantısı olan Duce Villa Savoia'ya gitmesi gerektiği ve bu durumun Mussolini'nin eşini oldukça rahatsız ettiğinden ve Faşist Konsey'de kendisi adına menfi oy kullananların tutuklatıp ondan sonra gitmesi gerektiğini Duce söylediği belirtilmiştir. Daha sonra Villa Savoia'dan gelen telefonun Duce'nin sivil elbiseyle gelmesi bildirildiği ve Duce'nin hala bir endişe duymadan Savoya'ya

doğru hareket ettiği anlatılmaktadır. Villa Savoya'ya ulaştıktan sonra orada Mussolini hiç beklemediği bir kararla karşılaştığı İtalya'nın mevcut durumundan bahseden kralın Mussolini'yi görevden aldığını ve yerine yine Mussolini'nin Yunan seferi hezimetinden sorumlu tutarak görevden aldığı Pietro Badoglio'nun getirdiğini bildirdiği anlatılmıştır. Bu haberin İtalya basınına bomba gibi düştüğü ve özel aracıyla gelen Duce'nin ve sekreteri De Cesare'yi zorla bir ambulansa bindirip Roma sokaklarında hızlıca uzaklaştırıldığı halkın ise çok büyük bir sevinç ile bu durumu karşıladığı Duce heykellerinin yakılıp yıkıldığı posterlerinin söküldüğü ve Yüksek Faşist Konsey üyelerinin bir kısmının Alman Büyükelçiliği'ne bir kısmının ise derhal Badoglio'ya bağlılık ve tebrik ettikleri anlatılmaktadır. Yeni hükümeti kurmakla görevlendirilen Pietro Badoglio savaşa devam ediyoruz açıklaması yaptığı bunun sadece bir Alman tepkisine karşı yapılan bir oyalama olduğundan bahsedilmektedir. Zira Mihver Bloğu devleti olan İtalya'da hükümet değişikliğinin Hitler tarafından hiç de hoş karşılanmayacağına değinilmiştir. Badoglio'nun yapmış olduğu savaşa devam ediyoruz kararının en azından müttefik bloktan gelecek olan yardıma kadar Almanları oyalamak olduğu yinelenmiş ve bunun yanı sıra Müttefiklerle yapılacak olan anlaşmalarda esir duruma düşürülen Duce'nin İtalya için önemli bir koz olacağı da anlatılmaktadır. Zira Hitlerin İtalya'ya olmasa da Duce'ye muhabbet beslediği ittifak yapmadan önce 1939 yılında yaptığı bir açıklamada Duce'nin ittifak için çok önemli olduğunu söylediği ifade edilmiştir. İtalya yeni kurulan hükümet müttefiklerle anlaşma yapmak planları yaparken bu duruma Alman cephesinde nasıl bir cevap geleceği hususu bu bölümün son cümlesidir.

Dostum Mussolini'yi Kurtarınız! başlığıyla Waffen SS özel kuvvetleri komutanı olan Otto Scorzeny'nin Mussolini'yi İtalya'da bulmak ve kurtarmak görevine nasıl geldiği detaylı şekilde anlatılmıştır. Scorzeny'nin profesör olan bir arkadaşıyla savaş zamanlarında nadir vakit bulduğu bir zamanda hoşça vakit geçirirken birliğinden gelen acil bir telefon almasıyla olayların başladığı anlatılmaktadır. Scorzeny Führer Karargâhı'na acil bir şekilde çağrıldığı ve Scorzeny'nin Ju-52 kargo uçağıyla Berlin'e Führer Karargâhı'na gittiği ve burada Führer 'in emir subayı Günsche ve diğer üst rütbeli subaylarla çay evindeki irtibatlarından bahsedilmiştir. Daha sonra Günsche bu üst rütbeli subaylar ile Scorzeny'i karargâh odasına almış ve daha sonra Hitlerin odaya girdiği anlatılmıştır. Hitlerin sormuş olduğu sorulara Scorzeny'nin farklı yaklaşımlar olarak cevap vermesi¹ üzerine Hitler diğer üst rütbeli subayların odadan çıkmasını emrettiği ve Scorzeny ile odada baş başa kaldıkları ve İtalya'da Duce'nin kurtarılması gerektiğini yani hükümetin her ne kadar savaşa devam edeceğimiz kararı almış olsalar da her an müttefiklere Duce'yi vererek saf değiştirme potansiyelini anlatarak derhal Duce'nin kurtarılması gerektiğini söylediği ve bu görevi Scorzeny'nin üstlenmesi gerektiğini bildirdiği anlatılmaktadır. Burada yazar bir dipnot vererek bu göreve 1. Dünya savaşı sonrası Güney Tirol'de İtalyanların Alman milleti üzerindeki baskıları sırasında acı çeken halkın acı çekmesinin Scorzeny üzerindeki etkisinin olabileceğini ve bu yüzden bu operasyona tam bir bağlılık ile sarılarak görevin üstesinden gelebileceği belirtmiştir. Görev boyunca Alman hava kuvvetleri seçkin paraşütçü birlikleri komutanı Kurt Student 'in

---

¹ Hitler gibi kendisinin de Avusturyalı olduğunu söylemesi ve Hitlerin sormuş olduğu "Daha önce İtalya'ya gideniniz var mı?" sorusuna sadece Scorzeny'nin olumlu cevap vermesi.

emri olacağını belirten yazar İtalya'da ki Alman hava kuvvetleri komutanı Mareşal Albert Kesselring ve Roma büyükelçisi Von Mackensen'e asla bilgi verilmeyeceğini (Duce'nin esir edilmesini olağanlaştırmaları ve olaydan tam iki saat sonra Berlin'e haber vermelerinden dolayı Hitler'in güveni sarsılmıştır) de belirtmektedir. Daha sonra Scorzeny'nin Kurt Student ile tanışması ve yapılacak operasyonda Scorzeny'nin 50 askeri Kurt Student'in Paraşütçü üniformasını giyecek içerde İtalyanca konuşup istihbarat toplayacak ve Scorzeny de Kurt Student'in emir subayı gibi davranacak şekilde organize oldukları kitapta belirtilmiştir. Scorzeny'nin daha sonra SS teşkilatı başkomutanı Heinrich Himmler ile tanıştığı ve Duce'nin kurtarma operasyonu ile ilgili fikir alışverişinde buldukları anlatılmaktadır. Scorzeny'nin daha sonra emir subayı Radl'a operasyondan bahsetmiş ve emir subayına 30 gönüllü ile en kalifiye subaylara paraşütçü üniformaları giydirmesini ve uçağın ertesi gün Staaken hava alanında saat 6 da kalkacağı emrini verdiği ve başka birçok talimatla Friedenthal taburunu olağanüstü bir hareketliliğe soktuğu anlatılmaktadır. İlk önce Scorzeny'nin birliğinin İtalya'ya hareket ettiği ve daha sonra Scorzeny Kurt Student ve emir subayı Gerlach'ın İtalya'ya uçakla hareket ettiği belirtilerek bölüm bitirilmiştir.

Kitap SS ile Abwehr'in mücadelesi, *Scorzeny'nin Kaderi Nasıl Tayin Edildi* başlığıyla devam ettirilmiştir. Bölümde Scorzeny ile alakalı özgeçmiş bilgileri kaynaklara dayandırılarak anlatılmaya çalışılmıştır. Scorzeny'nin bir Viyanalı olduğu mühendis olduğu ve SS teşkilatına nasıl katıldığı tek tek dipnotlara dayandırılarak anlatılmaya çalışılmıştır. Burada Scorzeny'nin yüzbaşılığa kadar olan rütbe tayinleri Rusya dâhil çeşitli yerlerdeki askeri görevlerinden ve zor zamanlarda hayat kurtarıcı faaliyetlerinden bahsedilmektedir. Bölüm daha sonra devamla Hitlerin dikkatini çeken İngiliz Özel Kuvvetlerinin yapmış olduğu başarıları yine kaynaklara dayanarak anlatmakta ve Hitler ile Himmler'in bu konu hakkında toplantı yaparak Almanların bu durumdan geri kalmamak gerektiğinin görüşüldüğü ve böylesine bir özel kuvvetin teknik ve mekanik bir beceriye sahip olan bir subay tarafından özel komando birlikleri oluşturulması kapsamında Scorzeny'e bu görevin verildiğine yer verilmiştir. Daha sonra bölümde SS teşkilatı istihbarat faaliyetleri ile Alman Askeri İstihbarat Teşkilatı olan Abwehr arasındaki sürtüşmeler olduğu ve daha sonra 1936 yılında Abwehr başkanı General Canaris ile Gestapo'nun Birinci daire müdürü Werner Best arasında bir anlaşma yapıldığı ve bunun sonucunda Abwehr dış istihbarat faaliyetlerini devralırken iç istihbaratın kahir ekseriyetinin Gestapo'ya bırakıldığı anlatılmaktadır. Ama daha sonra SD başkanı Heyrich'in Sovyetlerde General Tuhaçev ve ekibinin Stalin'i devirme planları olduğu istihbaratını aldığı ve bunu normalde Abwehr'e bırakması gerekirken bırakmadan bu istihbaratın sahte belgelerle desteklenerek Sovyetlere bildirilmesi üzerine 35 bin subayın Kızıl Ordu'dan ihraç edilmesi süreci anlatılmış ve böylesine büyük bir istihbarat zaferinin SD'nin olduğu aktarılmıştır. Yalnız durumun aslından çok farklı olduğu aslında Stalin'in zaten böylesine bir tasfiyeye girişmek istediği ancak halk tarafından sevilen Kızıl orduda böyle bir tasfiyenin olumsuz karşılanacağından çekinmesinden ötürü harekete geçemediği anlatılmaktadır. Devamla SD'nin almış olduğu istihbaratın aslında Rus istihbaratı NVKD tarafından bilerek paylaşıldığı ve bu şekilde Stalin'in tasfiyeleri meşru hale getirdiği belirtilmektedir. Bu duruma Abwehr başkanı General Canaris'in böylesine büyük bir

oyuna Heyrich'in nasıl geldiğine hayret ettiği ve üstelik dış istihbarat kendisine ait olduğu halde neden kendisine bilgi verilmediğine çok kızmış ve bu olaydan sonra SS ile yollarını ayırdığı belirtilmiştir. Bu olaylardan sonra Hitler savaş bakanı Fritsch'i değiştirerek dış politikada kendisinin destekleyecek bir savaş bakanı getirmek için mevcut savaş bakanı için Heydrich tarafından komplo düzenlendiği lakin Canaris'in bu komployu çökerterek SD ye büyük bir darbe vurduğu anlatılmış daha sonra Canaris'in Hitleri devirmek için girişimlerde bulunduğu 1939 da sahte Hollanda'yı işgal planını İngiltere'ye sızdırarak Almanlara baskı getirdiği anlatılmaktadır. 1943 yılına kadar Hitler Canaris'i pek dikkate almamış ancak daha sonra savaşta işler ters olmaya başlayınca bu durumun değiştiği ve Scorzeny'nin kuracağı birliğinde bu kapsamda Abwehr'e bağlı olan mevcut harpte gayrinizamî harp faaliyetlerini yürüten Brandenburg'a karşı kurulduğu anlatılmaktadır. Daha sonra Anthropoid operasyonu ile öldürülen Reinard Heydrich'in yerine Himmler'in Avusturyalı Ernst Keltenbrunner'i getirdiği ve bununla Himmler'in kendisine bağlı teşkilat başkanı isteği belirtilmiştir. Bununla beraber teşkilatta üst kademedeki isimlerin çekişmesi ve Keltenbrunner'in kendini sağlama almak için teşkilatta oluşturacağı Viyana çevresi grubuna Scorzeny'nin de dâhil olacağı anlatılmıştır. Özetle Scorzeny gibi istihbari faaliyetlerde etkin olmayan bir subayın böylesine bir operasyonun başına getirilmesinin üç nedeni vardır: Abwehr başkanı Canaris'in Nazi aleyhine dönmesi sonucu Abwehr bünyesindeki Brandenburg'a karşılık Waffen-SS birliğinin teşkili, General Heydrich' in ölümü üzerine RSHA başkanı olan Keltenbrunner'in yerini sağlama almak adına SS Özel Kuvvetleri başına eski bir tanıdığı aynı zamanda hemşerisi olan Otto Scorzeny'i getirmesidir.

Kitap daha sonra *Mussolini Nerede* Başlığı ile devam etmektedir. Başlıktan da anlaşılacağı üzere bölüm yapılan hazırlıklar neticesinde artık Duce'nin nerede olduğunu bulmak adına yapılan faaliyetlerden bahsetmektedir. Bu bölümde bölge ve şahıs isimleri oldukça yer kaplamakta ve dipnotlarla kitapta geçen isim ve terimler genişçe anlatılmaktadır. Bölümde öne Scorzeny ve Kurt Student'in İtalya'ya daha sonra Scorzeny'nin emir subayı Radl ve 29 kişilik Waffen-SS komando müfrezesinin İtalya'ya girdiği belirtilmiştir. Bu müfreze derhal istihbarat toplama faaliyetlerine başlamış yedi kişilik bir istihbarat timi de bu çalışmalara yardımcı olmuştur. Çalışmalar İtalya hükümeti tarafından bilindiği ve Duce'yi iyi saklamak adına hedef şaşırtmak amacıyla İtalya istihbarat teşkilatının SIM'ın yaymış olduğu asılsız istihbaratlar yüzünden başarısızlığa uğradığı ve en sonunda şans eseri Scorzeny'nin bir esnaftan Duce'nin yerini öğrendiği anlatılmaktadır. Bu alınan istihbaratında yanlış olduğu ve daha sonra kitapta anlatılan uzunca bir istihbari faaliyetler sonucu Duce'nin bu kez La Maddalena adasında Villa Weber'de olduğu istihbaratı üzerine tüm planlar yapılmış ve durumun Hitler'e de bildirildiği Hitler'in Scorzeny'e operasyonun başarısız olması halinde müttefikliğe gölge düşmemesi adına gözden çıkarılacağı da aktarılmıştır. Ancak Badoglio hükümeti Almanların böylesine bir operasyon yapacaklarını iyi bildiğini ve La Maddalena adasındaki Alman hareketliliği üzerine operasyondan dört saat önce Duce'nin buradan çıkarıldığı ve Bracciano'ya sevk edildiği anlatılmaktadır. Bölümde ayrıntılı bir şekilde anlatılmış başta da belirttiğimiz üzere bölge şahıs ve teşkilat isimleri bolca kullanılmıştır.

Kitap devamla *Dünyanın En Güvenli Hapishanesi (Gran Sasso)* başlıklı bölüm ile devam etmekte ve yapılan faaliyetlerin boşa çıktığı bu arada müttefiklerin de Sicilya'yı ele geçirdikleri Akdeniz'deki durumunda Almanya aleyhine gelişmeye başladığından bahsedilerek Badoglio hükümeti müttefik kuvvetlerle anlaşma masasına oturduğu İtalyanların siyasi ve asker desteği istemesine karşın müttefiklerin kayıtsız şartsız teslim istekleri olduğu ve yine doğu cephesinde de Harkov'un Kızıl Ordu tarafından alınmasıyla birlikte Almanların aleyhinde gelişen bir duruma değinilmiştir. İstihbarat faaliyetlerinin devam ettiği bu sırada Kappler'in başkent hatlarını dinlettiği ve bir konuşmada Polis Genel Müfettişi Gisepe Gueli ile Minestiro da bulunan Emniyet Genel Müdürü Carnine Sensei ile olan görüşme de geçen "*Gran Sasso da güvenliği artırın*" cümlesi ile beraber bunu hemen Scorzeny ve ekibe bildirdiği bunun üzerine duruma itidalli yaklaşan Scorzeny'nin bir keşif uçuşu yaparak durumu sağlama almaya çalıştığı anlatılmaktadır. Yapılan uçuşun oldukça sıkıntılı geçtiği gizli olması için pilota bile bilgi verilmediği keşif yapıldıktan sonra dönerken pilot keşifin Gran Sasso olduğunu anlamaması için Akdeniz kıyılarından dönme emri verdiğine değinerek, dönüş esnasında 130 Amerikan bombardıman uçağının Frascasti'yi bombalamak üzere gittiklerini gördüğü ve bombardımanda Kesselring'in canını zor kurtardığı ve Frascati'de bulunan Luftwaffe'nin fotoğraflama merkezinin ağır tahribata uğradığı ve pilot keşifin amacını öğrenmesin diye eğer Akdeniz kıyılarından dönmeselerdi Scorzeny ve emir subayı Radl'ında bu bombardımanda ölecekleri anlatılmaktadır. Bütün bu olumsuzluklar ardından bir istihbarat daha alındı ve Student'in kişisel doktoru Krutoff'u İtalya'daki Alman askerlerin tedavisi için Gran Sasso'daki otelin uygun olup olmadığını bahane ederek bölgeye gönderdiği ve Krutoff'un da operasyondan habersiz olarak oraya gittiği ancak Abruzzi köyünde İtalyan jandarması tarafından durdurulup gitmesine izin verilmemesi ve Krutoff'un da köylülerden otelin çalışanlarının tahliye edilmesi ve hareketlilik olduğunu öğrenmesi üzerine Kappler'in istihbaratını doğrular nitelikte olduğu anlatılarak bölüme son verilmiştir.

Kitap *Yeni Romanın Sonu Ateşkes ve İşgal* başlığıyla devam etmiş. Bu bölümde İtalyanların müttefik kuvvetlerle olan ateşkesi üzerine yoğunlaşmıştır. Müttefik kuvvetler komutanı General Dwight D. Eisenhower bir radyo kanalından İtalyanların kayıtsız şartsız teslim olduğunu duyurduğu ve bu duruma binaen müttefiklerin İtalyan anakarasına nasıl müdahale etmesi gerektiği ve İtalyanların bu süreçte ne yapmaları gerektiği anlatılmıştır. Ancak yapılan planlar iki tarafın anlaşamaması üzerine sekteye uğramış ateşkes ilanının ertelenmesi gerektiği İtalyan yetkililer tarafından müttefiklere bildirmesi üzerine Eisenhower tehdit dolu bir telgraf çekerek bu durumun düzeltilmesi gerektiği aksi halde yapılan müzakerelerin dünya kamuoyu ile paylaşılacağı tehdidinde bulunduğu ve bu durumun üzerine İtalyanlar için artık Almanların tarafına da tekrar geçme gibi bir durumlarının kalmadığını anladıkları ve bunun üzerine ateşkesi kabul ederek ilan ettikleri anlatılmaktadır. Scorzeny ve ekibi haberi aldığı ve sarsıldıkları, Mussolini'nin teslim edilip yargılanmasından önce hemen Gran Sasso'ya operasyon için icazet aldıkları ama artık ana gündemlerinin Roma ve etrafında güvenlik oluşturmak olduğu belirtilmiştir. Daha sonra durumdan haberi olan Kesselring faaliyetlerine değinilmiş İtalyan birliklerin silahsızlandırılması ve İtalyan askeri tesislerine el konulmasını öngören *Mihver* planını Roma'yı da

kapsayan mntıkası dâhilinde uygulamaya koyduğu, yaptıkları planlarla Roma'nın Alman mukavemetine girdiği Badoglio, Kral ve İtalya genelkurmay başkanı Ambrosio'nun Roma'dan kaçma kararı aldıkları anlatılmakta ve artık Almanlar için Duce'nin kurtarılması daha da önem arz ettiği ve bunun için Duce'nin bir an önce kurtarılması gerektiği anlatılarak bu bölüme de son verilmiştir.

Kitap *Harekât Planı* başlığı ile devam ettirilerek Roma'da Durumu Almanların lehine gelişmesinden sonra Duce'nin nasıl kurtarılacağı ile ilgili planlar anlatılmıştır. Bunun için Kurt Student'in Paraşüt Binbaşı Harald Mors'u görevlendirdiği ve hava birliklerinin bu görevi ifa edeceği ve hareket sırasında nasıl hareket edileceği hususları da bölümde anlatılmaktadır. Buna göre Scorzeny'nin daha önce keşif uçuşunda çekmiş olduğu fotoğraflarda çimlik düz bir araziye planörle inilecek ve ani baskınla Duce kurtarılacak ve otele teleferik ile çıkıldığından Assergi'de ki teleferik ayağı kontrol altına alındıktan sonra Duce burada bir Heinkel He 111 uçağıyla derhal Hitler'in yanına götürüleceği anlatılmış daha önce Duce'yi kurtarmak için harekât yapılırken Duce'nin ailesini kurtarma görevi verilen Scorzeny bu plana dâhil olmak için Student'i zor da olsa kendi ve birliğinin bu harekâta dahilini kabul ettirmiş baskından sonra Duce'nin güvenliği sağlanması görevini aldığı belirtilmiştir. Bu durumdan Planör kuvvetine komuta etmek ve Student'in onayıyla Mors tarafından Duce'yi kurtarmakla görevlendirilen Paraşüt ve Gösteri Taburu 1. Bölük Komutanı Üsteğmen Georg Freiherr von Berlepsch'in uçarbirlik harekâtı tecrübesi olmayan SS komandolarının operasyona dâhil edilmelerinden son derece rahatsız olduğuna da değinilmiştir. Daha sonra planörlerin gecikmesi sonucu daha önce hareket saati olarak belirlenen 7:30 saatinin ertelenerek 14:00'a alındığı hatta Mors'un 24 saat erteleme isteği üzerine Student'in bunu kabul etmeyerek ancak 12 saat erteleme yapabileceği de bildirilmiştir. Daha sonra Scorzeny'nin emir subayı Radl bir fikir ortaya attığı bu fikirde bir İtalyan generalle oraya gidilirse İtalyan askerlerin afallayıp ateş etmeyeceği fikri kabul edilip bunun için de daha öne Mussolini ile samimi ilişkileri olan General Fernando Soleti'nin seçildiği Kappler'in Soleti ile irtibat kurup durumu bildirdiği ve Soleti'nin de kabul ettiği anlatılarak bölüm bitirilmiştir.

Kitap daha sonra *Meşe Harekâtı-Mussolini'yi Kurtarmak* başlığı ile devam etmektedir. Bu bölümde harekâtın 12 Eylül'de başladığı Mors'un kuvvetlerinin Assergi Köyü'nde ufak çaplı çatışmalara girdiği ardından teleferik istasyonunu ele geçirip Berlepsch'nin paraşütçü birliğini bekledikleri anlatılmaktadır. Berlepsch ve paraşütçü birliği ile Scorzeny'nin komando birliği hava alanında bir araya geldiği ve burada Kurt Student'in bir konuşma yaparak operasyonun çok önemli olduğuna değindiği belirtilmiştir. Ardından bu birlikler tam harekâta geçeceği esnada bir hava saldırısına maruz kaldıkları şans eseri uçak ve planörlere zarar gelmediği ve artık vakit kaybetmeden yola çıkmaları aksi takdirde Mors'un kara birlikleri ile eş güdümlü operasyon yapmak için gerekli vakti bulamayacakları ve buna mukabil harekete geçtikleri ve uçaklara kılavuzluk eden Langguth'un bulunduğu uçak 1200 mt. dağları uçaklar aşmaz diye manevra yaparak irtifa kazanma kararı alıyor ama bunu diğer uçaklara bildirmiyor nasıl olsa kendisi kılavuz uçak ve diğer uçakların kendisini takip edeceği düşüncesinin olduğu ancak düşündüğü gibi olmayıp manevra yapınca en öndeki uçağın Scorzeny'nin bulunduğu uçağın olduğu anlatılmıştır.

Scorzeny'nin bulunduğu uçağın zor da olsa otelin 40 mt ötesindeki çimlik alana indiği ve indikten sonra Teğmen Schwerdt ile birlikte otele koştuğu otele Duce'nin nerede olduğu bilinmediği için uğraştıkları lakin daha sonra Scorzeny'nin Duce'yi gördüğü anlatılmakta ve daha sonra diğer birliklerinde bölgeye intikalinin gerçekleştiği belirtilmiştir. Otelde ise Guisepe Gueli'nin ekibi tam bir rehabet havası olduğu operasyon istihbaratı aldıkları halde yeterli tedbir almadıkları bunun üzerine Gueli'nin çok uygunsuz bir zamanda baskına uğradığı ve Duce'yi öldürme emri almasına rağmen kendi canını düşünerek bunu yapmadığı anlatılmıştır. Bundan sonra Scorzeny'nin Duce'yi kurtarması ve İtalyan jandarma birliklerine direnmeleri gerektiği İtalyanlar ile Almanların dost olarak savaştıklarını anlattığı ve bunun üzerine İtalyanların memnuniyetle teslim olmaları ve kaderin cilvesi olarak Langguth'un uçağının irtifa için önden çekilmesi operasyonun kahramanının Scorzeny olduğu anlatılmıştır. Daha sonra tahliye planı için A ve B planlarının aksilik yüzünden uygulanmayacağı bunu yerine C planı yani Kurt Student'in özel pilotu Yüzbaşı Gerlach'ın Fi 156 Storch ile bölgeye inmesi ve bu şekilde tahliye edilmesi kararlaştırıldığı ki bunun da en tehlikeli plan olduğu buna rağmen usta pilot Gerlach'ın usta bir iniş yaptığı anlatılmış ardından esas meselenin buradan tekrar kalkışın zor olacağı anlatılmıştır. Bunun üzerine bir de tahliye esnasında Scorzeny'nin de Storch'a binmek istediği ancak Gerlach'ın asla izin vermediği ancak yine Hitler'in operasyon sonuna kadar kendisini görevlendirdiği gibi bahaneler sunarak Gerlach'a bunu kabul ettirdiği ve 2 kişi ile bile uçağın kalkışının zor olduğu artık üç kişi ile iyice hatta imkânsız olacağı anlatılmıştır. Bunun üzerine uçak ilk kalkarken sol iniş takımları kayaya çarparak hasar aldığı ardından planörün uçuşundan aşağı gittiği gibi bir durum olmuşsa da usta pilotun son anda uçağa tekrar irtifa kazandırdığı belirtilmiştir. Daha sonra He 111 uçağına nakledilen Duce ve Scorzeny buradan Viyana'ya gittikleri ve burada Scorzeny'nin tebrik telefonları aldığı ve Hitlerin Scorzeny'i arayıp madalya verildiği ve binbaşılığa terfi olduğu anlatılarak bu bölüm de son bulmuştur.

Kitabın 9. bölümü olan *İhtilaf* başlığıyla devam ettirilerek bu bölümde daha çok operasyondan kimin fazla emeğinin olup olmadığı Scorzeny'nin Alman radyosuna çıkıp bütün operasyonu kendisine mal ettiği ve paraşütçüleri perde arkasına koyduğu operasyonun başarılı olmasında SS'lerin mi yoksa paraşütçü birliklerin mi daha etkin olduğu gibi konular tartışılmıştır.

Kitabın son bölümü *Akıbet* başlığı altındaki bölümdür. Bu bölümde kurtarılan Duce ile Hitler'in görüştüğü ancak Duce'nin artık eski Duce olmadığı çoğu meselelerden elini çektiği faşist düzeni tekrar kuramadığı İtalyan Sosyal Cumhuriyet ilan ettiği ve ülkenin Alman kontrolüne geçtiği anlatılmış daha sonra savaşın sona ermesine doğru Clara Petacci ile İsviçre'ye kaçtıkları sırada İtalya partizanları tarafından yakalanarak kurşuna dizilip Mussolini'nin 1936 yılında Mihver ittifakını ilan ettiği Milano'ya getirilerek ayaklarından asılıp cesedinin günlerce teşhir edildiği anlatılarak bölüm ve kitap sona erdirilmiştir.

Sonuç olarak kitap kaynaklara dayanarak roman tarzında yazılmış akıcı bir kitap olduğu söylenebilir. Bunun bir dezavantajı vardır ki oda kaynaklara dayanılarak kitabın oluşturulması içerisinde birçok şahıs, isim ve coğrafyanın isminin geçmesine sebep olmuştur. Kabaca roman okuyucuları bu kitabı zevkle

okuyabilir ancak İtalya coğrafyası, dönemin zihniyeti, Almanların durumu gibi genel anlamda bilgi sahibi olmayan en azından II. Dünya savaşına ilgi duymayan şahısların bu kitabı beğenmeyecekleri değil de en azından beledikleri keyfi almayacaklarını belirtmekte herhangi bir beis görmüyorum.